

30.5.2007

Opetusministeriö

PL 29

00023 VALTIONEUVOSTO

Dnro 4/670/2007

TEKIJÄNOIKEUSJÄRJESTELMÄN ARVIOINTI JA TEKIJÄNOIKEUSLAINSÄÄDÄNNÖN KEHITTÄMINEN

Mainostajien Liitto on valtakunnallinen, mainontaa ostavien yritysten ja yhteisöjen edunvalvoja. Jäsentytykset (noin 400) edustavat kauppaa, teollisuutta, palvelualoja ja julkisyhteisöjä. Näiden panostukset ovat yli 80 prosenttia markkinointiviestinnän kokonaisuromäärästä Suomessa.

Mainostajien Liitto kiittää oikeusministeriötä 1.3.2007 päiväystä tekijänoikeusjärjestelmän arviointia ja tekijänoikeuslainsäädäntöä koskevasta lausuntopyynnöstä (määräaika 30.4.2007) ja toteaa kunnioittavasti seuraavaa:

Mainostajien Liitto yhtyy tekijänoikeudesta esitettyyn kritiikkiin siltä osin kuin se koskee tekijänoikeuden painopistettä. Tekijänoikeusvalmistelun lähtökohdan tulee olla ennen kaikkea teollisuus- ja yhteiskuntapoliittinen kuitenkin huomioiden luovien tekijöiden oikeudet.

Tulevaisuudessa tulee vahvistaa erityisesti tekijänoikeuksien käytön edellytyksiä. Kaikkien tekijänoikeuksien ostamisen mahdollisuutta olisi lainsäädännöllisesti helpotettava erityisesti niillä toimialoilla, joilla tekijänoikeuksia hyödynnetään kaupallisesti. On tärkeää, etteivät tekijänoikeudet vaikeuta levittämistä ja jakelemasta kaupalliseen tarkoitukseen tekijänoikeuksia sisältäviä palveluita ja tuotteita. Luonnollisesti näissä tilanteissa tekijöille on annettava kohtuulliset korvaukset.

Tekijänoikeuksien pilkkomista olisi vähennettävä ja pyrittävä selkeämpiin oikeudellisiin ratkaisuihin. Tekijänoikeuden käsitteistöä on selkeytettävä monella eri tavalla. Esimerkiksi kaikkien tekijänoikeuksien siirrosta on tehtävä lakiin nimenomainen säännös, jossa kerrotaan kaikkien taloudellisten oikeuksien siirron todella tarkoittavan tyhjentävästi kaikkien oikeuksien siirtoa. Käytännössä ilmenee paljon epävarmuutta siitä, mitä kaikkien oikeuksien siirrolla tarkoitetaan.

Työsuhteessa luotujen teosten oikeuksien siirtymistä koskeva säännös on otettava lakiin ja tämän siirron tulee kattaa kaikkien oikeuksien siirron mukaan lukien oikeudet tuleviin ja uusiin käyttötapoihin, muunteluun ja edelleen luovutukseen. Markkinointiviestinnän toimistoissa nämä oikeudet siirtyvätkin jo alan kauppatavan mukaan suoraan työnantajalle ja tämä käytäntö tulee ehdottomasti kirjata lakiin.

Luovan työn tulosta on arvioitava entistä kriittisemmin. Minkä tahansa teoksen ei voida katsoa ylittävän teoskynnystä. Edelleen on harkittava missä määrin kaupallisissa teoksissa on tarpeen monen eri tekijän yhteisomistus. Luovan työn tekijänä voisi olla ainoastaan se taho, joka on merkittävässä määrin osallistunut luovan työn tekemiseen. Erityisesti mainosalalla hyvin yksinkertaiset mainosratkaisut katsotaan liian usein tekijänoikeuden kohteeksi, vaikka kyseessä on ollut yksinomaan idean keksiminen ja sen tekninen toteuttaminen.

Erilaisiin jakelutapoihin tulisi soveltaa saman yleisön -periaatetta. Kun aineisto on kerran jaeltu luvallisesti yleisölle, sitä pitäisi voida jaella uusia jakelukanavia käyttäen samalle yleisölle ilman uutta sopimista ja uusia korvauksia. Erityisesti mainosalalla olisi tarvetta säännökseen. Mainostajat toimivat useissa uusmedioissa merkittävinä rahoittajina ja siksi mainoksien käytön mahdollisuuksia uusissa medioissa on helpotettava. Jakelukanavat tulee nähdä laajasti. Luvan saaminen esimerkiksi aikakauslehtien käyttöön tulee pitää automaattisesti sisällään myös näiden lehtien verkkojulkaisut. Vastaavasti luvan saaminen televisiokäyttöön pitää automaattisesti sisällään käytön uusissa lähetysjärjestelmissä. Teoksen muuttamiseksi ei tule katsoa niitä teknisiä toimenpiteitä, joilla se siirretään toiseen jakelukanavaan. Tästä olisi hyvä saada olettamasäännös lakiin.

Liitto haluaa korostaa tässä yhteydessä sitä, että mainonta kuuluu myös sananvapaudensuojan ja välineneutraalisuuden periaatteen piiriin. Eri viestintävälineitä ei saa asettaa erilaiseen asemaan. Mainostajien kannalta materiaalin tulisi olla käytettävissä samalla tavoin kaikissa viestintävälineissä ja median valinta tulisi olla oikeuksienhaltijan päätettävissä oikeuksien luovuttajasta huolimatta.

Tekijänoikeuksista sopiminen tulee olla mahdollisimman vapaata. Mainostajien Liiton mielestä tarpeettomat olettamasäännökset tulisi kumota. Liitto tukee voimakkaasti sen säännöksen kumoamista, jonka mukaan oikeuksien edelleen luovuttaminen ja teoksen muuttaminen ei ole sallittua, ellei siitä ole sovittu. Tämä säännös ei ole selkeä ja aiheuttaa epävarmuutta tekijänoikeuksien luovutuksien kattavuuden osalta. Lakiin tulee selkeästi kirjata esimerkiksi, että kaikkien oikeuksien siirto pitää tämän sisällään.

Liitto kannattaa säännöksen laatimista lakiin myös siitä, että tekijänoikeuteen vetoamisesta voi sitovasti luopua. Tämä edesauttaisi teoksien kaupallista käyttöä. Luonnollisesti tässä tulisi olla todistustaakka sillä tahoilla, joka vetoaa luopumiseen.

Isännättömien teosten osalta Mainostajien Liitto kannattaa ratkaisua siitä, että lakiin kirjataan periaate, jonka mukaan ei tapahdu tekijänoikeuden loukkausta, jos on riittävästi ponnisteltu oikeudenhaltijan tai -haltijoiden paikallistamiseksi. Liitto pitää säädöksen säätämistä tärkeänä erityisesti selkeyttämään sellaisia tilanteita, joissa lukuisilla oikeudenhaltijoilla on oikeuksia esimerkiksi

mainoselokuvaan tai valokuvaan. Liitto ei pidä perusteltuna erillisten tekijänoikeusjärjestöjen hallitsemien talletusmakasiinien tai julkisen elimen myöntämien käyttöjärjestelmien perustamista. Näitä ratkaisuja pidetään liian monimutkaisina ja kustannustehottomina.

Edelleen liitto toteaa, että linkityksen osalta nykyinen oikeuskäytäntö tulisi kirjata lakiin. Liitto ei kannata verkossa olevan materiaalin osalta sitä, että materiaalin käyttö on sallittua, jollei sitä ole erityisesti kielletty. On riittävää, että verkossa olevien tekijänoikeuslausekkeiden avulla määritellään käyttöoikeudet kuten nykyisin tehdään.

Muilta osin Mainostajien Liitto haluaa varata oikeuden lausua kantansa, jos ehdotetut vaihtoehdot etenevät valmistelussa. Lisäksi liitto haluaa korostaa sitä, että uudistuksia laadittaessa on pyrittävä siihen, että Suomen tekijänoikeuslainsäädäntöön ei tule sellaisia muutoksia, jotka vaikeuttavat rajojen yli tapahtuvaa kaupallista toimintaa, jollei siihen ole erittäin painavia kansallisia syitä. Mainostajien Liiton mielestä kokonaisuudistukseen ei ole tarvetta, vaan uudistukset voidaan tehdä vaiheittain.

Kunnioitavasti

MAINOSTAJIEN LIITTO

PEKKA TEFKE
Pekka Tefke
puheenjohtaja

RITVA HANSKI-PITKÄKOSKI
Ritva Hanski-Pitkäköske
toimitusjohtaja